

soonlijke wedergeboorte van enkele individuen, noch van de persoonlijke inspiratie, die het apostolaat van noode had. Die inspiratie was aan de apostelen reeds ten deel gevallen, toen Jezus op hen geblazen had, en hun betuigd had: «Ontvangt den Heiligen Geest». Het persoonlijke valt hier geheel weg. Het individuele mag hier zelfs niet in aanmerking komen. Op den Pinksterdag vertegenwoordigen de apostelen en zij die met hen zijn, niet een groep enkelingen, maar de *Gemeente des Heeren*, een Gemeente die als een onuitdelbare organische Schepping Gods, alle eeuwen door, heeft voortbestaan, nu nog voortbestaat, en in de ure der Volending in haar volle verheerlijking zal overgaan. Welnu, wat op Pinksteren is geschied, was de stichting, de fundeering, van dit machtige creatuur, dat in de Kerk des Heeren zou optreden, een Kerk waarvan in Israël, en zelfs vóór Israël, zoo ge wilt reeds in het Paradijs de prototype en de afschaduwing was gezien, maar dat toch eerst door het Pinksterwonder tot Jeruzalem in het leven trad. Ontvangen in de Paradijsbelofte, is die Gemeente toch eerst op den grooten Pinksterdag geboren. In Israël was haar schaduwwachtig beeld gezien, in volle, werkelijke realiteit is ze eerst door het Pinksterwonder tot aanzijn gekomen. En dit allesbeheersche feit is de eerste, wereldbeheerschende daad, die Jezus na zijn Hemelvaart volbracht heeft.

Hij die Christus is het, die, zoodra hij aan de Rechterhand Gods zijn plaats had ingenomen, als eerste koninklijke machtsdaad, tien dagen nadat hij van den Olijfborg opvoer en ten hemel inging, op Jeruzalem, en in Jeruzalem op de schare der honderdveertig eerstelingen, nederzag, en toen op hen, over hen en in hen uitstortte den Heiligen Geest.

Dr. A. K.

„Weest in geen ding bezorgd”.

Weest in geen ding bezorgd, maar laat uwe begeerten in alles, door bidden en smeeken, met dankzegging bekend worden bij God. Filipp. 4: 6.

Bezorgd te zijn is tijdelijk uw geloof op zij zetten.

Zorge te hebben is niet slechts geoorloofd, maar plicht. Zorge niet enkel voor uw eigen zaken, maar allereerst voor de zaken uws Gods. Gelijkt u verlangt, dat een persoon in uw dienst zorge zal dragen voor wat hij hem opdroegt en toevertrouwde, zoo wil ook de Heere uw God, die u voor zijn dienst schiep, in zijn dienst aanstelde, en ten behoeve van zijn dienst allerlei krachten en gaven verleende, dat hij geen oogenblik de zorgen voor zijn heilige belangen van u af zult zetten.

De plicht om zorgen te kennen, zorg te dragen en desnoods onder zorgen gebukt te gaan, vlocht voort uit het dienstverband, waarin ge tot uw God als uw Heere en Schepper staat.

Maar nu dit niet zoo is; nu ge onder streng verband staat; en u een grooter of kleiner levenstaak is opgedragen; nu moet ge daarvoor zorg hebben; zijt ge gehouden en verplicht, om uw zorg te richten op al wat met die levens-taak samenhangt; en kan slechts valse, ziekelijke lijdelijkheid u verlokken, om door een kwaansuul beroep op Gods hulpe en bijstand u aan die zorge te onttrekken.

Als een groote reederij een stoomschip van reusachtige afmetingen in zee zendt, en een kapitein aanstelt, om dit schip naar een verre haven om vracht te zenden, en met die vracht huiswaarts te keeren, dan moet die kapitein zorge hebben voor schip en bemanning, voor tuigage en allerlei gereedschap, en straks voor passagiers en lading.

Die zorge drukt zulk een kapitein zeer. De licht-matroos, die eenvoudig zijn bevelen uitvoert, en zich dan in zijn kooi ter ruste legt, heeft een veel gemakkelijker leven. Hij kent die drukende zorge zoo niet.

Maar daarvoor is de kapitein van het schip dan ook kapitein; bekleed met het vertrouwen van zijn reeders en met autoriteit tot handelen.

Een ere, een kostelijke onderscheiding, maar waarvan het dan ook verbonden is, dat de daadus uitverkoren man met zorge als overstept zal zijn. Zorge, die, als er noodweer komt en de stormen gaan opsteken, soms bange stormen in zijn hart doen ontstaan.

En evenzoo staat het nu met u in den dienst van den Heere uwen God.

Ook u is veel kostelijke toevertrouwd; ook u is een schoone levenstaak opgedragen; maar ook van u eischt de Heere deswege, dat ge bij dag en bij nacht wezenlijke, ernstige zorge voor het u toevertrouwde pand zult hebben.

Zorge voor uw eigen persoon naar ziel en naar lichaam. Zorge voor uw man of vrouw, voor uw kinderen en dienstbaren. Zorge voor uw stad of dorp waarin ge woont. Zorge voor uw volk en vaderland, waartoe ge behoort. Zorge voor de kerke Gods en het volk des Heeren. Zorge voor den arme en noodlijdende. Zorge voor uw beroep en bedrijf. Zorge voor elken kring waarop ge invloed kunt oefenen. Zorge voor al wat lieftlijk is en weluidt.

Ook voor uw geld zult ge zorgen hebben, zeer gewisselijk. Ook in uw geldzaken is goddelijkheid en achteloosheid ontrouw aan uw God. Maar toch, 's Heeren volk zou er niet slechter aan toe zijn, zoo de zorge voor het geld eens was minder breede plaats innam, en zoo er eens wat meer knellende, nijpende zorge gevoeld werd voor de *levende have*, die op onze hand is gezet.

Zorgen zult ge dus zeer zeker hebben. Veel meer zelfs dan duaver. Maar wee u, zoo ge oversloegt tot bezorgheid.

Immers bezorgheid is juist het tegendeel van wat goede, trouwe, eerlijke zorge voor u zijn moet.

Zorg te dragen voor wat uw God u toevertrouwde, volgt uit uw stand als dienstknecht des Heeren; en ge zondigt, zoo ge tegen deze vaak knellende en drukende zorge moit. Maar bezorgd te zijn is juist weigeren knecht te willen blijven, en aanstellen alsof er geen Heere en geen God voor u en over u bestond.

Als in den oorlog een hoofdmans over honderd met zijn krijaknachten wordt afgezonden, om een schans te veroveren, dan is het zijn plicht de volledige zorge te dragen voor alles wat tot de bereiking van dit doel strekken kan; en deze officier zou schuldig staan en straf verdienen, zoo hij, door gennas aan de noodige zorge, op die schans zijn hoofd stootte, of haar wel nam, maar ten koste van meer menschenlevens dan noodig was.

Zorge heeft hij dus wel degelijk te dragen. Maar als deze aanvoerder bij zichzelf bezorgd ging worden, en ging denken: «Die schans is niet te nemen», of ook: «al neem ik die schans het beleid van heel den aanval loopt toch mis!», wat zou hieruit dan anders spreken, dan wantrouwen in zijn opperbevelhebber, die hem dien laat gaf?

Hij is slechts een ondergeschikt officier en dus komt het hem in het minst niet toe, zich in de plaats van zijn opperbevelhebber te stellen, en zich te gaan vermoeten met het beleid van den veldslag.

Daar heeft niet hij, maar daar heeft zijn opperbevelhebber voor te zorgen; en al wat hij aan het welslagen van den strijd heeft toe te brengen is, dat hij stipt uitvoert, wat zijn opperbevelhebber hem opdroeg.

En niet anders nu staat het met u tegenover den Heere uwen God.

Immers aan Hem en niet aan u staat het hoog beleid en de Goddelijke beschikking van den loop, dien de worsteling der geesten op aarde nemen zal.

Hij is uw aanvoerder, en gij hebt slechts te gehoorzamen en te volgen. En zoo dikwijls gij u vermeet of aanmatig, om bezorgd te gaan zijn, of het wel goed zal aflopen, — wat doet ook gij dan anders, dan feitelijk den Heere uw God wantrouwen, en het boos vermoeden in uw hart laten opkomen, dat uw God uit den hemel de zaken niet stuurt en regelt gelijk het behoort.

En dit nu komt u niet toe. Schepsel zijt ge en schepsel moet ge blijven, en uw God moet ge God laten. Wat zeggen wil, dat gij eenzijdig als zijn dienstknecht of dienstmaagd zijt teedere, conscientieuze zorg zult dragen voor wat uw God u opdroeg en toevertrouwde; maar ook anderzijds, dat ge u stipt onthoudt zult van elke inmenging in zijn bestier en beleid.

Daarvoor angst te hebben is de boze zonde der bezorgheid; een zonde die twee vormen kent, beide in ongeloof wortelend.

De éne vorm der bezorgheid is de zoeven u geteekende, als ge wel gelooft, dat God zorgt en alles stiert en leidt, maar tevens twijfelt in uw hart, of God het wel goed doet; ja, eigenlijk vervuld zijt van de stille gedachte, dat het zoo veel beter zou zijn, zoo God niet zijn raad, maar uw inval uitvoerde.

Maar toch, de zonde der bezorgheid kent ook een zachteren vorm, die eenvoudig daarin bestaat, dat ge niet tegen uw God ingaat, maar eenvoudig uw God niet meer kent. Hiermee is bedoeld, dat ge allerlei dingen, die voor Gods rekening liggen, voor u rekening gaat nemen, en u aanstelt, alsof er geen God achter stond.

Nu natuurlijk, dat gaat zeer verre uw menschelek draagvermogen te boven.

Dat kunt ge niet dragen.

Voor de zorg, die u opgelegd is, ontvangt ge kracht. Kracht naar kruis.

Maar als ge behalve die plichtmatige zorge voor wat u wierd toevertrouwd, u bovendien nog vermoeten gaat met allerlei bezorgdheden voor wat niemand u oplet, en dat u zelfs van verre niet toekomt, dan bezwijkt ge en strijkt u ge, en kan de benauwdheid zoo schriklijk bang worden, dat het u de keel toekijpt.

Tegen deze zonde van het ongeloof is er dan ook maar één kruid gewassen: Van uw ongeloof ijlings terugkeeren tot de werking uws geloofs.

En dat is dan ook het recept, u door den heiligen apostel des Heeren tegen dezen waanzin van uw hart geboden: «Wees in geen ding bezorgd.» zoo roept hij u toe, «maar laat uwe begeerte in alles, door bidden en smeeken, met dankzegging bekend worden!»

Want immers, komt het daartoe, dan heeft uw geloof weer over uw ongeloof getriomfeerd. Wie bidt, geeft het uit zijn eigen hand weer in de hand zijns Vaders over.

Bidden is zelf terugredde, en het overlaten aan het bestel onzes Gods.

Dr. A. K.

Amsterdam, 8 Januari 1915.

De zegespraal die de confessioneele partij op de laatste Hervormde Synode behaalde, doordat ze, zij het dan ook met één stem meerderheid, haar voorstel aangenomen zag, om de woorden «in geest en hoofdzak» bij de belijdenisvragen te schrappen, heeft niet geringe beroering in het kamp der modernen teweeg gebracht en geeft nog voortdurend tot allerlei geschrift aanleiding.

Natuurlijk hoopt men, dat een volgende Synode dit besluit weer ongedaan zal maken. Kracht van wet heeft dit voorstel niet gekregen. Het is slechts «voorloopig» aangenomen, en eerst als de volgende Synode het bekrachtigt, krijgt het wettig gezag. En men is nu al aan 't uitrekenen gegaan, dat op een volgende Synode de meerderheid van één stem zich verplaatsen zal ten gunste van de modernen. Voor de afvaardiging van één ouderling ter Synode is dan bij toerbeurt een modern provinciaal kerkbestuur aan de beurt. Zoo gaat de Synode telkens «om» en kan van geen vastheid van stuur of gang sprake wezen. De overwinning der confessioneele zal slechts een schijn-overwinning zijn geweest.

Toch zijn de modernen nog niet geheel gerust over den afloop. Kwam de berekening eens mis uit, of draaiden op de volgende Synode een paar der ethische vrienden naar rechts om, dan zou Leiden in last komen. Want de machtspositie der modernen in de Hervormde Kerk hangt natuurlijk hiervan af, of ze telken jare genoegzaam nieuwe recruten onder de aannemelingen kunnen laten aanrukken, om bij kerkelijke stemmingen aan de modernen de overwinning te bezorgen. Gelukt het daarom aan de orthodoxie, door een slagboom bij de aanneming der modernen leden buiten te sluiten, dan sterft het oude contingent allengs vanzelf weg, worden geen nieuwe troepen meer aangevoerd en zal

reeds na luttel aantal jaren de eens zoo machtige moderne partij zijn weggeslonken tot een klein hoopje predikanten.

Het lijdt dan ook geen twijfel, of dit was de toelag der confessioneele met de indiening van hun voorstel. Drieërlei loopgraaf was aangelegd om de modernen uit hun sterke stelling te verdrijven. Men wilde voortaan de professoren, die door de Synode benoemd werden om de a. s. Dienaren des Woords op te leiden, aan de confessie binden en daardoor de benoeming van moderne professoren onmogelijk maken. Men wilde de proponentenformule zoo verscherpen, dat geen moderne candidaat weer met een eerlijke conscientie deze formule onderteekenen kon, en dus alleen orthodoxe predikanten door de deur binnen konden gaan. En men wilde eindelijk bij de aanneming der lidmaten de achterdeur sluiten, waardoor moderne leden tot de volle rechten der Kerk werden toegelaten. Met dien driedubbelen grendel op de deur kon geen nieuwe toevoer aan het modernisme worden toegebracht en was het tot langzaam uitsterven gedoemd.

Nu heeft de Synode zeker niet consequent gehandeld, door de beide eerste voorstellen te verwerpen en alleen het laatste aan te nemen; maar ook al is daardoor de toelag der confessioneele slechts ten deele gelukt, de modernen voelen volkomen terecht in hun vesting zich niet meer veilig. Wat baat het hun, of de weg tot het professoraat voor hen al blijft openstaan en of voor moderne proponenten de weg tot het predikambt vrij blijft, wanneer ze hun steunpunt in de gemeente verliezen? De gemeentelieden kiezen de predikanten en kerkeraadsleden, en wanneer de toegang tot het lidmaatschap voor de modernen wordt afgesloten, blijven hun kandidaten als muurbloemen zitten en kunnen hun professoren straks voor leeg banken college geven.

Vandaar, dat de modernen uit zelfbehoud reeds thans naar een uitweg beginnen om te zien, mocht de volgende Synode onverhoed het aangenomen voorstel handhaven.

Eerst, toen het besluit der Synode pas bekend was, riep men fier een *non possumus*. Men wilde niet onder het Caudijnische juk doorgaan. Om der conscientie wil zou men protesteren en dit besluit zich niet welgevalen laten. De oorlogs-declaratie lag reeds gereed om geteekend te worden. Maar reeds nu begint men water in den wijn te doen. Weigering om aan de reglementen zich te onderwerpen, zoo natuurlijk tegevoelge hebben, dat de predikanten werden afgezet. Geen zonde is in de oogen der Synodale organisatie zoo zwaar, als schending van een Synodaal reglement. En dat offer willen de modernen bijbaars voor hun overtuiging niet brengen.

Handhaaft de Synode het besluit, dan is er reeds een achterdeur gevonden. In de Hervorming van 19 December j.l. kwam Ds. J. L. Snelthage van Haarlo deze nieuwe vondst den volke kond doen. Op de vraag, of de modernen met een onbevelekt geweten belijdenisvragen, ook wanneer het in geest en hoofdzak» uitgesproken wordt, met instemming beantwoorden kunnen, geeft hij als zijn bescheiden meening te kennen, dat de modernen, niet alleen de meer behoudende, maar ook de meer radicale, dit gerust doen kunnen *juist krachtens* hun standpunt.

Dit standpunt is dan, dat elke confessie niets anders is dan een pogen om het leven met God in bepaalde geloofsvoorstellen tot uiting te brengen, en dat daarom een moderne elke confessie onderschrijven kan. Dit standpunt, zegt hij, heeft onberekenbare gevolgen, en wanneer men leest wat er op volgt, moet men hem hierin volkomen gelijk geven. Ik zie, zoo gaat hij toch voort, volstrekt niet de onmogelijkheid in om van dit gezichtspunt uitgaande, het Apostolicum of de drie Formulieren van Eenigheid te onderschrijven, zelfs indien *ons de eisch gesteld werd dit letterlijk te doen* (wij onderstrepen).

Een moderne, die desverreicht bereid is niet alleen de belijdenisvragen der Hervormde Kerk, maar zelfs de drie Formulieren van Eenigheid te onderteekenen, niet naar geest en hoofdzak, maar letterlijk, en dan toch verklaart, dat hij dit doen zou met een onbevelekt conscientie, — voor ons orthodoxen is dit een psychologisch raadsel, dat we niet vermogen op te lossen. Neem alleen de belijdenisvragen. «In de tegenwoordigheid Gods en van zijne gemeente» wordt aan den aannemeling gevraagd, of hij «geloof in God den Vader den Almachtige, Schepper van hemel en aarde, en in Jezus Christus, zijn eengeboren Zoon, onzen Heere, en in den Heiligen Geest?» En daarop zal een moderne, ook al wordt die vraag letterlijk hem voorgelegd, met een oprechte conscientie ja kunnen antwoorden! Hij die van een schepping van hemel en aarde door God Almachtig niets weten wil, die Christus alleen als mensch beschouwt, en loochent, dat Hij Gods eengeboren Zoon is, die aan den Heiligen Geest als een zelfstandig bestaand persoon niet gelooft! Men geeft in moderne kringen vaak zoo hoog op van eigen liefde voor de waarheid, maar kan erger met de waarheid gesold en gespeeld worden dan hier? Zelfs de reservato mentalis van de Jezuïeten-moraal is hierbij vergeleken nog heilig.

Natuurlijk denken we er geen oogenblik aan, de persoonlijke waarheidsliefde van Ds. Snelthage in twijfel te trekken. Het is er ons alleen om te doen, te laten zien, hoe de valsehe positie van de modernen in een Christelijke Kerk tot zulke leugenachtige toestanden leiden moet. Of liever, de grondfout ligt daarin, dat men nog altoos onder de hypnose verkeert van de Volkskerk. «Willen wij, zegt Ds. Snelthage, zulk een volkskerk behouden, waartoe ook de zogenaamd confessioneele behooren, dan zullen wij begrijpen, dat dit een onvermijdelijk kwaad is». Wij vrijzinnigen kunnen,

zoo gaat hij voort, weliswaar deel uitmaken van een Kerk, die aan haar leden een confessie oplegt, maar een confessioneel kan krachtens zijn standpunt niet blijven in een genootschap, dat deze belijdenis, zelfs niet in schijn, zooals bij ons, van zijn leden eischt. Omdat een confessioneel dit meent, behoeven de modernen de kerkelijke gemeenschap met hem niet te verbreken. «Het is zelfs de vraag, of het te rechtvaardigen is, indien wij, ofschoon wij zeggen een volkskerk te wenschen, de reglementen op dit oogenblik zoo willen veranderen, dat een confessioneel tot heengaan genoopt wordt. Dit laatste zou geschieden, indien wij de absolute leervrijheid, hoezeer ook door ons als ideaal gewenscht, thans reeds reglementair wilden vastleggen».

Zoo ziet men, hoe de valsehe Volkskerk-idee het kerkelijke leven vergiftigt. Ter wille van de eenheid der Volkskerk, waartoe ook de confessioneele moeten behooren, zullen de modernen, wint dit gevoelen veld, het ideaal van de absolute leervrijheid praktisch loslaten, zullen zij bereid zijn de belijdenisvragen zonder het in geest en hoofdzak met «ja» te beantwoorden, zullen ze zelfs desnoods bereid zijn, de drie Formulieren van Eenigheid letterlijk te onderteekenen.

Althans, hierop lette men wel, op dit oogenblik.

Zoolang de confessioneele nog zulk een sterke groep in de Hervormde Kerk vormen, dat door reglementair de absolute leervrijheid vast te stellen, de Hervormde Kerk van haar beste en levenskrachtigste elementen zou beroofd worden, zal men de lammerenvacht omhangen.

Maar zoodra het modernisme door de niet reglementair vastgestelde, maar praktisch bestaande leervrijheid meester van de positie is geworden, dan worden de hekken verhangen en zal onder de lammerenvacht de wolvenard blijken.

Hulppredikers.

In enkele kerken van ons vaderland is men in den laatste tijd er toe overgegaan om hulppredikers aan te stellen, ten einde de predikanten bij hun arbeid te verlichten. Ongetwijfeld verdient dit nieuwe instituut warm te worden toegejuicht, en het zou een winste wezen, wanneer dit voorbeeld bij meerdere kerken navolging vond. Niet alleen, omdat predikanten in groote gemeenten vaak veel te overladen zijn met werk, en, wanneer de financiële krachten ontbreken om een tweeden of derden predikant te beroepen, zulk een hulpprediker uittienemend dienst kan verrichten, maar vooral omdat zulk een hulpprediker-schap een praktische oefenschool is voor jonge mannen, die pas de Akademie hebben verlaten. Al willen we toch geen oogenblik de betekenis onderschatten van het theoretisch en praktisch onderricht, dat aan de Hoogeschool in de ambtelijke vakken gegeven wordt, toch spreekt het wel vanzelf, dat de praktijk hier de beste leermeester is, en wanneer een pas klaar gekomen student onder leiding van een ouderen en meer ervaren predikant zich eerst een jaar of langer oefenen kan in 't preken, catechiseren en huisbezoek, zal dit rijke vrucht voor hem afwerpen.

Wat enkele van onze Dienaren des Woords te danken hebben gehad aan de leiding, die ze van Dr. van den Bergh en Ds. van Andel ontvangen hebben (om slechts deze twee namen te noemen) is niet licht te zeggen. En het ware wel zeer gewenscht, dat elk candidaat, eer hij een eigen gemeente ter verzorging ontving, eerst een tijdlang zulk een oefenschool doorliep. Wat men thans